

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบล
นาโพธิ์ อำเภอร่องสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช*
THE PARTICIPATION OF DEVELOPMENT OF VILLAGE COMMITTEE IN
NA PHO SUBDISTRICT, THUNG SONG DISTRICT, NAKHON SI
THAMMARAT PROVINCE

สรวิศ เพ็ชรมาตศรี

Sorawit Phetmartsri

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน 2) ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในตำบลนาโพธิ์ ตามฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร อำเภอร่องสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2563 จำนวน 364 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน 15 คนที่เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ มีความพึงพอใจน้อยสุดตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยจัดเวทีประชาคมเชิญราษฎรมาร่วมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของปัญหาโดยพร้อมเพรียงกัน จัดทำแผนร่วมท้องถิ่นและท้องที่ ติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำและนำผล

---

* Received April 13, 2022; Revised April 22, 2022; Accepted May 5, 2022

แต่ละเรื่องมาแจ้งประชาชนในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ยึดหลักการมีส่วนร่วม มีจิตอาสาเข้ามาพัฒนา และทำด้วยการแสดงความเป็นเจ้าของหมู่บ้านที่อยากเห็นความก้าวหน้าในการพัฒนา
คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การพัฒนาหมู่บ้าน, คณะกรรมการหมู่บ้าน

Abstract

The Objectives of this research article were to 1) to study the development for village committee participation 2) to study the suggestions about the guidelines for the Development for Village Committee Participation, This research is Mixed Method research. The sample used in this research is comprised of population registration, Thung Song District, Nakhon Si Thammarat Province in 2021 sample size was 364 persons. The researcher randomized the simple random sampling. And 15 informants with purposive sampling. The instrument used in this research was a questionnaire and in-depth interview. The statistics used in this research were frequency, percentage, mean, standard deviation. The results of the research: 1) The development for village committee participation found that by overview, there are in the high level, when considering in each aspect found that The aspect of participation in planning and procedure was the highest mean, followed by the aspect of participation in finding problem and the cause of the problem the aspect of following and assessment of project, and The aspect of stake holder and project performance was the lowest mean respectively. 2) The suggestions about the guidelines for the development of village committee participation in finding problem and the cause of the problem with focus group of civil for finding problem and making the serial in emergency case as the accompany, the aspect of planning and procedure; the village committee design the problem and participate in focus group discussion for making development plan in yearly plan according to people's require and to make plan with local for putting in the next development plan. The committee must follow the progress of project as recently, and get the feedback to inform people in the village as continuously and for four aspects must focus on participation, public mind and owner feeling performance to get better development.

Keywords: Participation, Development, Village Committee

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 53/1 ได้กำหนดให้จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในระดับชาติและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ประกอบกับตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 ถึง พ.ศ. 2580 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ข้อ 4.2 กำหนดให้ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ ทุกพื้นที่ จึงสมควรกำหนดแนวทางเพื่อบูรณาการในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่หมู่บ้าน ชุมชน ตำบล และอำเภอ ให้เกิดความเชื่อมโยงสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภาค และประเทศไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า นำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

“หมู่บ้าน” ถือเป็นโครงสร้างทางการปกครองในระดับพื้นฐานที่เล็กที่สุดของประเทศที่มีความสำคัญ ต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศแทบทุกมิติ ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ “หมู่บ้าน” จะต้องมีแผนที่สามารถกำหนดทิศทางก้าวอย่างเพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาที่มีความสมบูรณ์และครอบคลุมทุกมิติภายใต้หลักการพึ่งตนเองก่อนพึ่งหน่วยงานภายนอก และศักยภาพ ข้อมูล ข้อเท็จจริงของหมู่บ้านโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านอย่างแท้จริง สามารถบูรณาการจัดทำ “แผนพัฒนาหมู่บ้าน” โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประสานและเชื่อมโยง “แผนพัฒนาหมู่บ้าน” กับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ตามมาตรา 28 ตี แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 กำหนดให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาท อำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1) ช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้าน 2) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของราชการ 3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายอำเภอมอบหมายหรือผู้ใหญ่บ้านร้องขอ 4) เป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารกิจกรรมที่ดำเนินในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน ดังนั้น บทบาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน มีหน้าที่ช่วยเหลือปฏิบัติการกิจของคณะกรรมการหมู่บ้านและผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ ด้านอำนวยการ ด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ ด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข และด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (สถาบันพระปกเกล้า, 2556)

คณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นคณะบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในหมู่บ้านและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ให้เป็นตัวแทนประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง ซึ่งมีบทบาทในการแก้ไข

โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่และสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน จึงเป็นกลไกที่สำคัญต่อการพัฒนาหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอร่องสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อได้ทราบถึงการพัฒนาและเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาหมู่บ้านแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอร่องสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอร่องสูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีเนื้อหาตรงและสอดคล้องกับผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองไปยังประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 กลุ่ม รวมจำนวน 15 คน ดังต่อไปนี้ คือ ปลัดอำเภอร่องสูง จำนวน 2 คน นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จำนวน 1 คน นักพัฒนาชุมชน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จำนวน 1 คน นายกองัดการบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ จำนวน 1 คน ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลนาโพธิ์ จำนวน 4 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบลนาโพธิ์ จำนวน 5 คน และตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านในเขตตำบลนาโพธิ์ จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยผู้วิจัยมีแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีข้อคำถามโดยละเอียดตามที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ ส่วนที่ 2 ข้อคำถาม

เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้คำถามที่ถูกสร้างขึ้นมาไปสัมภาษณ์ นำคำตอบและได้บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำไปวิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง สละสลวยมากยิ่งขึ้นและนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมคำตอบและข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจง่าย และแยกออกเป็นแต่ละด้านตามลำดับ

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 6,313 คน ซึ่งได้จากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์, 2563)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2548)

เทคนิควิธีที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่าง 364 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนประชากรตามในแต่ละหมู่บ้าน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านแล้วจึงสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช แบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจความถูกต้องของเนื้อหา กำหนดต้องมีค่าความเที่ยงตรง ได้ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.67 - 1.00 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยรวมเท่ากับ 0.957

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขอนหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เพื่อลงพื้นที่ขออนุญาตหมาย สถานที่ วัน เวลา

และนัดหมายกลุ่มตัวอย่างนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างก่อนการดำเนินการสนทนาสร้างความคุ้นเคยแจ้งวัตถุประสงค์ อธิบายเหตุผลกับผู้ให้ข้อมูลแล้วเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ตามที่ต้องการได้แบบสอบถามครบจำนวน 364 ฉบับตามที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำมาจัดระบบตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ นำมาเรียบเรียงเนื้อในใจความให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจได้ง่ายและแยกออกไปเป็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยแจกแจงความถี่ และร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best) ดังนี้

การแปลผลระดับการพัฒนาหมู่บ้านแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอร่องบัว จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยกำหนดคะแนนเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวมของการพัฒนาของแต่ละด้าน โดยใช้เกณฑ์ค่าสัมบูรณ์เป็นตัวกำหนดค่าเฉลี่ยเป็น 5 ช่วง และแต่ละช่วงมีแปลความหมายได้ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541)

- ช่วงค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 มีระดับการมีส่วนร่วม มากที่สุด
- ช่วงค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 มีระดับการมีส่วนร่วม มาก
- ช่วงค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 มีระดับการมีส่วนร่วม ปานกลาง
- ช่วงค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 มีระดับการมีส่วนร่วม น้อย
- ช่วงค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 มีระดับการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน ของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราชในแต่ละด้าน โดยรวม

n = 364

การพัฒนาหมู่บ้านแบบการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา	4.48	0.25	มาก
2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ	4.51	0.30	มากที่สุด
3) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ	4.15	0.30	มาก
4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ	4.46	0.32	มาก
รวม	4.40	0.22	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้าน ตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 4.46$) และด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ มีความพึงพอใจน้อยสุด ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบล นาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการสัมภาษณ์พบว่า

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา สรุปว่า ขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านซึ่งทุกหมู่บ้านต้องมีและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยจัดเวทีประชาคมเชิญราษฎรมาร่วมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความ

เร่งด่วนความสำคัญของปัญหา การจัดเวทีประชาคมซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และส่วนราชการร่วมกันดำเนินการวิเคราะห์ศักยภาพแวดล้อมของหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค จึงจะได้ทราบสาเหตุของปัญหาในหมู่บ้าน แล้วเรียงลำดับความเดือดร้อนและแก้ไขให้ลุล่วงตรงกับความต้องการเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตามลำดับ โดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีความคิดริเริ่มในการค้นหาปัญหาในการพัฒนาชุมชน การค้นหาสาเหตุของปัญหาในการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้า มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางที่ดีตามมติของคนหมู่มาก มีส่วนร่วมในการหาทางออกเพื่อยุติปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และมีส่วนร่วมในการทำประชาคมเพื่อตัดสินใจแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชน เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา

2.2 ด้านการวางแผนและการดำเนินการโครงการ สรุปว่า คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ออกแบบปัญหาของแต่ละหมู่บ้านและนำเข้ามาเข้าแผนพัฒนาเพื่อดูความต้องการของพี่น้องประชาชนว่าปัญหาใดเป็นปัญหาเร่งด่วนและใช้เวทีประชาคมร่วมเข้าจัดทำแผนพัฒนาในการทำแผนประจำปีที่ประชาชนเสนอความต้องการร่วมในเวทีประชุมและจัดทำแผนร่วมท้องถิ่นและท้องที่ให้ท้องถิ่นเสนอเข้าบรรจุแผนเพื่อดำเนินการพัฒนาต่อไป โดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีส่วนร่วมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดวิธีดำเนินงาน ขั้นตอน และเป้าหมายชัดเจน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกพื้นที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมกำหนดการใช้ทรัพยากร แหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมให้การพัฒนาเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ สรุปว่า การลงทุน การปฏิบัติโครงการถ้าหากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ไม่เกินความสามารถของหมู่บ้านจะมีการระดมทุกความช่วยเหลือไม่ว่าทุนทางสังคมเช่นทอดผ้าป่าการบริจาคและเงินกองกลางหมู่บ้านการระดมช่วยเหลือทุนส่วนใหญ่ถ้าเป็นโครงการที่เกินศักยภาพของหมู่บ้านต้องพึ่งพาท่างนอกไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอหรือจังหวัดโดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้านมีส่วนร่วมสนับสนุนเครื่องมือเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรม/โครงการพัฒนาชุมชนให้สำเร็จตามที่ประชาชนต้องการ มีส่วนร่วมในการออกแรงกายแรงใจในการช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านด้วยจิตอาสา ร่วมดำเนินการออกกวีสดุดีในกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเต็มใจและเสียสละ ร่วมดำเนินการออกเงินในกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านด้วยความเต็มใจและเสียสละและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่กำหนดไว้

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ สรุปว่าการนำแผนเข้าสู่ภาคปฏิบัติแล้วให้คณะกรรมการหมู่บ้านตรวจสอบว่ามีการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่และมีการดำเนินงานก่อให้เกิดผลดีผลเสียอย่างไรมีการบันทึกถอดบทเรียนเพื่อจะให้เห็นข้อดีข้อเสียในการพิจารณาตรวจสอบการทำแผนพัฒนาโครงการต่อไป โดยคณะกรรมการหมู่บ้านต้องร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำร่วมตรวจสอบความถูกต้องของโครงการการพัฒนาชุมชนที่เพิ่มประโยชน์และคุณค่าต่อประชาชน ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม/ประเมินผลโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่เพื่อหาแนวทางที่ดีและร่วมพัฒนาเพื่อปรับปรุงกิจกรรม/โครงการต่างๆ ให้มีความถูกต้อง เหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ($\bar{X} = 4.48$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ ($\bar{X} = 4.46$) และด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ มีความพึงพอใจน้อยสุด ($\bar{X} = 4.15$) ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ากระบวนการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นภารกิจตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 28 ตรี วรรคสอง คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมายหรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอและอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 28 ตรี วรรคสาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน และกำหนดการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ด้าน (เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, 2523) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกหาร อำเภอลำดวน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนของตำบลโคกหารอำเภอลำดวนจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนของตำบลโคกหารอำเภอลำดวนจังหวัดบุรีรัมย์

และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนของตำบลโคกหารอำเภอเขาพนมจังหวัดกระบี่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ ทั้ง 7 หมู่บ้าน จำนวน 150 คน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ t-test และ f test ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (สุกิจ ปิลวาสน์, 2560) และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอเมืองจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่าง 377 คน โดยการคำนวณจากตารางสำเร็จรูปเครชีและมอร์แกนทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างและใช้สถิติ one way anova โดยใช้ LSD ทดสอบความแตกต่างรายคู่ หากพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมีส่วนร่วมในระดับมาก และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย (ปิ่นทนต์ บณขุนทด และคณะ, 2562)

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา โดยจัดเวทีประชาคมเชิงราษฎรมาพร้อมประชุมเสนอปัญหาความต้องการและเวทีประชาคมร่วมกันจัดลำดับความเร่งด่วนความสำคัญของปัญหาโดยพร้อมเพรียงกัน ด้านการวางแผนและการดำเนินการโครงการ คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้ออกแบบปัญหาและใช้เวทีประชาคมร่วมเข้าจัดทำแผนพัฒนาในการทำแผนประจำปีที่ประชาชนเสนอความต้องการร่วมในเวทีประชุมและจัดทำแผนร่วมท้องถิ่นและท้องที่ให้ท้องถิ่นเสนอเข้าบรรจุแผนเพื่อดำเนินการพัฒนาต่อไป ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ การลงทุนการปฏิบัติโครงการถ้าหากเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ไม่เกินความสามารถของหมู่บ้านจะมีการระดมทุกความช่วยเหลือไม่ว่าทุนทางสังคม เช่น ทอดผ้าป่าการบริจาคและเงินกองกลางหมู่บ้านการระดมช่วยเหลือทุนส่วนใหญ่ถ้าเป็นโครงการที่เกินศักยภาพของหมู่บ้านต้องพึ่งพาภายนอกไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ หรือจังหวัด โดย

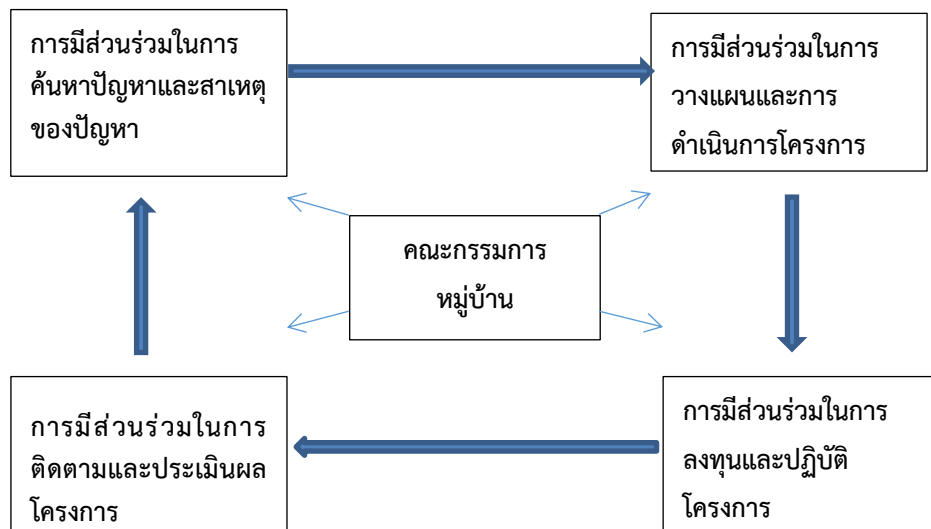
คณะกรรมการหมู่บ้านต้องเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ คณะกรรมการหมู่บ้านต้องร่วมติดตามความก้าวหน้าของโครงการที่ดำเนินการอยู่เป็นประจำและนำผลแต่ละเรื่องมาแจ้งประชาชนในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยทั้งสี่ด้านยึดหลักการมีส่วนร่วม มีจิตอาสาเข้ามาพัฒนา และทำด้วยการแสดงความเป็นเจ้าของหมู่บ้านที่อยากเห็นความก้าวหน้าในการพัฒนา ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามภารกิจตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ตามมาตรา 28 ตรี วรรคสอง คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้านและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายหรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมายหรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอและอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 28 ตรี วรรคสาม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารจัดการกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน และเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน จึงเสนอแนะเป็นแนวทางที่ควรพัฒนาต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด บ้านนาเจริญ หมู่ที่ 11 ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดในการปฏิบัติงานมีดังนี้ 1) แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง 2) แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทภาวะผู้นำ และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย กระบวนการทำงานภายใต้หลักการจิตอาสา มีการปลุกฝังจากรุ่นสู่รุ่น มีเครือข่ายในการปฏิบัติงานที่เข้มแข็ง มีโครงสร้างทางสังคมแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีค่านิยมความเชื่อทางประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงามและเข้มแข็งแนวโน้มการปฏิบัติงาน ในอนาคตจะต้องทำงานเชิงรุก ทันยุคทันสมัย ประสานงานฉับไว ร่วมใจทุกภาคส่วน มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการที่จะประสานการปฏิบัติงานกับภาครัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่จะเข้ามาสนับสนุน มีการศึกษาความรู้ให้ทันเทคโนโลยีอยู่ตลอด ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยเพื่อใช้ในการปรับรูปแบบการทำงานที่เหมาะสม สร้างเครือข่ายเพื่อจะนำไปสู่การประสานงานที่รวดเร็ว เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (รณยุทธ โพธิ์ชัย และ เชิงชาญ จงสมชัย, 2560) และ สอดคล้องกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านระเบียบ กฎหมาย ส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้ระเบียบกฎหมายและเข้าใจบทบาทหน้าที่ 2) ด้านประชาธิปไตย โดยสร้างจิตสำนึกจากพื้นฐานประชาธิปไตยและปลุกฝังประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับครัวเรือนให้กับประชาชน 3) ด้านการตอบสนองปัญหาและความต้องการโดยการตอบสนองความต้องการหรือแก้ไขปัญหาของประชาชนให้รวดเร็วและตรงจุดมี

ความความจริงใจในการแก้ไขปัญหา 4) ด้านการประชาสัมพันธ์ ปรับปรุงวิธีการแจ้งข้อมูล ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางขึ้น 5) ด้านแรงจูงใจ สร้างแรงจูงใจให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมโดยการสนับสนุนการจัดงานหรือกิจกรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการสร้างความเป็นเจ้าของโดยกระตุ้นจิตสำนึกความเป็นเจ้าของและสร้างพฤติกรรม ความต้องการจากการตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน (วารุต มาลาแวจันท์ และวารุภรณ์ เทพ สัมฤทธิ์พร, 2559) และสอดคล้องกับลักษณะของภารกิจหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้านเองก็ ควรมีความสอดคล้องเหมาะสมกับโครงสร้าง ขนาด และศักยภาพ เพื่อที่จะทำให้การ ดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่และที่สำคัญ คือ ต้องมีความ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทการเมืองการปกครองและการบริหารงานของส่วนราชการที่มี ความเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย โดยหน้าที่ภารกิจหลักที่คณะกรรมการหมู่บ้านควรมุ่งเน้น ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็นกลไกสนับสนุนการจัดทำแผนระดับอำเภอและจังหวัด 2) สนับสนุนอำเภอในการเป็นกลไกไกล่เกลี่ยความขัดแย้ง/ข้อพิพาทในชุมชน 3) มีบทบาทใน การสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายในระดับพื้นที่ และ 4) เป็นหน่วยงานกลางในการ ประสานงานเครือข่ายและระบบอาสาสมัครในระดับชุมชน (อรรถสิทธิ์ พานแก้วและคณะ, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีองค์ความรู้ดังนี้

แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ด้าน คือ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของคณะกรรมการหมู่บ้านตำบลนาโพธิ์ อำเภอกู่สูง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการโครงการ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการ และการมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติโครงการ โดยใช้การจัดเวทีประชาคมเชิงยุทธศาสตร์ในหมู่บ้านมาร่วมประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) กรมการปกครองโดยทางอำเภอควรมีการบูรณาการบทบาทการทำงานของคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อประสานงาน ประสานงบประมาณที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงและดำเนินการได้ และ 2) คณะกรรมการหมู่บ้านต้องมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือในทุกขั้นตอนเพื่อให้การพัฒนาหมู่บ้านเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่เพื่อหาแนวทางที่ดีและร่วมพัฒนาเพื่อปรับปรุงกิจกรรม/โครงการต่างๆ ให้มีความถูกต้องเหมาะสมตามบทบาทและหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2523). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2548). วิธีสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปัทมทัต บนขุนทด และคณะ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 6(1), 209 - 222.

- รณยุทธ โปธิชัย และ เชิงชาญ จงสมชัย. (2560). การศึกษาความสำเร็จในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัด บ้านนาเจริญ หมู่ที่ 11 ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิชาการแพรวกาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 4(2), 223-224.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน . ใน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 ราชกิจจานุเบกษา 124(กันยายน 2550).
- วารุต มาลาเวจันท์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2559). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 12(1), 103-122.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณสำหรับท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สุกิจ ปิลวาสน์. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาชุมชนตำบลโคกหารอำเภอพนม จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์. (2563). อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. ข้อมูลทะเบียนราษฎร. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2563 จาก <http://www.abtnapho.go.th/?options=general>.
- อรรถสิทธิ์ พานแก้วและคณะ. (2561). การพัฒนาบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) กลไกขับเคลื่อนประชารัฐตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารการเมืองการปกครอง: 8(2), 10-14.